

BIBLIOGRAFIA LUL·LÍSTICA

I. EDICIONS, ANTOLOGIES I TRADUCCIONS D'OBRES LUL·LIANES

1) Bruno, Giordano, *Opere Lulliane*, ed. Michele Ciliberto, Marco Matteoli, Rita Sturlese i Nicoletta Tirinnanzi (Milà: Adelphi, 2012), lxxxvii + 596 pp.

Conté edicions llatines amb traduccions italianes de:

- *De compendiosa architectura lulliana* (Bruno.1).
- *De lampade combinatoria lulliana* (Bruno.2).
- *Animadversiones circa lampadem lullianam* (Bruno.4).
- *De lulliano specierum scrutinio* (Bruno.5).

Ressenyat a continuació.

2) Llull, Ramon, *Arte de Derecho*, trad. Pedro Ramis Serra i Rafael Ramis Barceló; intr. Rafael Ramis Barceló (Universidad Carlos III de Madrid, 2011), 178 pp.

Conté una traducció castellana de l'*Ars juris naturalis* (III.61).

Ressenyat a continuació.

3) Llull, Ramon, *Disputa entre la fe i l'enteniment*, ed. Josep Batalla i Alexander Fidora, Traducció de l'Obra Llatina de Ramon Llull 3 (Turnhout - Santa Coloma de Queralt: Brepols - Obrador Edèndum - Publicacions URV, 2011).

Conté una edició llatina amb traducció catalana de la *Disputatio fidei et intellectus* (III.58).

Ressenyat a continuació.

4) Llull, Ramon, *Ha-Melacha Ha-Ketzara: A Hebrew Translation of Ramon Llull's Ars brevis*, ed. Harvey Hames, Corpus Christianorum, Continuatio Mediaevalis, 247. Raimundi Lulli Opera Latina. Supplementum Lullianum III (Turnholt: Brepols, 2012), liii + 195 pp.

Conté una edició del text hebreu amb traducció a l'anglès i el text original llatí de l'*Ars brevis* (III.77).

Ressenyat a continuació.

5) Llull, Ramon, *Hores de nostra dona santa Maria. Desconhort de Nostra Dona*, ed. Simone Sari, Nova Edició de les Obres de Ramon Llull XI (Palma: Patronat Ramon Llull, 2012), 213 pp.

Conté edicions de:

- *Hores de nostra dona santa Maria* (III.8).

- *Desconhort de Nostra Dona* (III.13).

- *Hores de santa Maria* (FD I.18).

Ressenyat a continuació.

6) Llull, Ramon, *Il Libro del Gentile e dei tre Savi*, trad. Anna Baggiani; intr. Sara Muzzi, *Lecture cristiane del secondo millennio* (Milà: Ediz. Paoline, 2012), p. 360.

Conté una traducció italiana del *Llibre del gentil e dels tres savis* (II.A.9).

Ressenyat a continuació.

7) Llull, Ramon, *Il libro dell'amico e dell'amato*, trad. Federica D'Amato (Chieti: Noubis Edizioni, 2011), p. 141.

Traducció italiana del *Llibre d'amic e amat* (II.A.19e) basada en el text de l'edició d'"Els Nostres Clàssics" de 1995. Se'n resumeix la introducció, i s'hi afegeix una cronologia.

8) Llull, Ramon, *Libro del amigo y del amado*, pr. Luis Antonio de Villena (Madrid: La esfera de los libros, 2012), 136 pp.

Actualització de la traducció castellana anònima del *Llibre d'amic e amat* (II.A.19e) publicada l'any 1749 a Palma.

9) Llull, Ramon, *Raimundi Lulli Opera Latina, Tomus XXXIV, 61-63. Annis 1294-1295 composita*, ed. Carla Compagno i Ulli Roth, *Corpus Christianorum, Continuatio Mediaevalis* 246 (Turnhout: Brepols, 2011), xvii + 366 pp.

Conté edicions del text llatí de:

- *Arbor philosophiae* (III.14).

- *De levitate et ponderositate elementorum* (III.18).

Ressenyat a continuació.

II. ESTUDIS LUL·LÍSTICS

10) aa. vv., *Ramon Llull i el lul·lisme: pensament i llenguatge. Actes de les jornades en homenatge a J.N. Hillgarth i A. Bonner*, ed. Maria Isabel Ripoll i Margalida Tortella, Col·lecció Blaquerna 10 (Palma / Barcelona: Universitat de les Illes Balears / Universitat de Barcelona, 2012), 406 pp.

Articles individuals ressenyats a continuació sota els nùms. 14, 15, 17, 21, 24, 40, 48, 54, 61, 65, 78, 81, 89, 91, 99, 100.

11) aa. vv., *Universalità della Ragione. Pluralità delle filosofie nel Medioevo. Universalité de la Raison. Pluralité des Philosophies au Moyen Âge. Universality of Reason. Plurality of Philosophies in the Middle Ages. XII Congresso Internazionale di Filosofia Medievale della Société Internationale pour l'Étude de la Philosophie Médiévale (Palermo, 17-22 settembre 2007)* 3 vols. (2012).

Articles individuals ressenyats a continuació sota els nùms. 25, 26, 33, 35, 41, 42, 43, 45, 56, 95, 96, 97, 103.

12) Abulafia, David, *The Great Sea: A Human History of the Mediterranean* (New York: Oxford University Press, 2011), xxxi + 783 pp.; Llull 342-4, 646-7.

Ressenyat a continuació.

13) Alcina, Joan Andreu, *Diàleg interreligiós i obertura de l'home vers Déu: dues derivades del caràcter transcendent del pensament de Ramon Llull*, Publicacions del Centre d'Estudis Teològics de Mallorca 46 (Mallorca, 2012), 25 pp.

Ressenyat a continuació.

14) Alomar i Canyelles, Antoni I., «Glotònims del català: estructura formal i distribució dels usos», *Ramon Llull i el lul·lisme: pensament i llenguatge. Actes de les jornades en homenatge a J.N. Hillgarth i A. Bonner*, ed. Maria Isabel Ripoll i Margalida Tortella, Col·lecció Blaquerna 10 (Palma / Barcelona: Universitat de les Illes Balears / Universitat de Barcelona, 2012), pp. 77-136.

Ressenyat a continuació.

15) Amengual Bunyola, Guillem Alexandre, «Continguts jurídics en algunes obres enciclopèdiques de Ramon Llull», *Ramon Llull i el lul·lisme: pensament i llenguatge. Actes de les jornades en homenatge a J.N. Hillgarth i A. Bonner*, ed. Maria Isabel Ripoll i Margalida Tortella, Col·lecció Blaquerna 10 (Palma / Barcelona: Universitat de les Illes Balears / Universitat de Barcelona, 2012), pp. 235-253.

Ressenyat a continuació.

16) Armangué i Herrero, Joan, «Ramon Llull a la Biblioteca Universitària de Càller», *Randa. Homenatge a Anthony Bonner* 2 68 (2012), pp. 27-29.

Traces del lul·lisme a Sardenya a través d'un recorregut sumari pels manuscrits i per les edicions conservades a la Biblioteca Universitària de Càller.

17) Badia, Lola, Joan Santanach i Albert Soler, «Ramon Llull, escriptor vernacle», *Ramon Llull i el lul·lisme: pensament i llenguatge. Actes de les jornades en homenatge a J.N. Hillgarth i A. Bonner*, ed. Maria Isabel Ripoll i Margalida Tortella, Col·lecció Blaquerna 10 (Palma / Barcelona: Universitat de les Illes Balears / Universitat de Barcelona, 2012), pp. 27-47.

Ressenyat a continuació.

18) Badia, Lola, Joan Santanach i Suñol i Albert Soler i Llopart, «El *Llibre de contemplació en Déu* de Ramon Llull o l'emergència d'un continent literari», *Reduccions. Revista de poesia* 100 (Vic, 2012), pp. 151-168.

Situa el *Llibre de contemplació* en el moment de la formació de la primera *scripta* librària catalana i en descriu el contingut i l'ambició literària.

19) Badia, Lola, Joan Santanach i Suñol i Albert Soler i Llopart, «Llengua i literatura segons Ramon Llull», *Mot So Razo* 10-11 (Centre d'Estudis Trobadorescos de Castelló d'Empúries i Institut de Llengua i Cultura Catalanes de la Universitat de Girona, 2011-2012), pp. 85-94.

Gràcies a les aportacions més recents de la bibliografia els autors proposen una interpretació de la figura de Llull que contradiu alguns lloc comuns molt arrelats, com ara la noció de Llull com a «pare de la llengua literària catalana». Destaca l'atenció a l'autocomentari i de les seves reflexions sobre retòrica que done raó de l'absència d'una recepció literària pròpiament dita.

20) Badia, Lola, «Consideraciones sobre la edición crítica del *Félix* o *Libro de Maravillas* de Ramon Llull», *El texto medieval. De la edición a la interpretación, Verba*, Anexo 68 (Santiago de Compostela: Servizo de Publicacións e Intercambio Científico, Universidade de Santiago de Compostela, 2012), pp. 355-370.

Presentació del *Fèlix*, la sèrie NEORL i els problemes ecdòtics de l'edició de l'obra d'acord amb el que es pot llegir al pròleg del volum X de la sèrie, que conté l'edició crítica dels llibres 1-7.

21) Barceló Crespí, Maria, «Gregori Genovard i Espanyol, entre el cercle de canonges humanistes», *Ramon Llull i el lul·lisme: pensament i llenguatge. Actes*

de les jornades en homenatge a J.N. Hillgarth i A. Bonner, ed. Maria Isabel Ripoll i Margalida Tortella, Col·lecció Blaquerna 10 (Palma / Barcelona: Universitat de les Illes Balears / Universitat de Barcelona, 2012), pp. 137-160.

Ressenyat a continuació.

22) Beck, Emily S., «“Porque oyéndolas les crecian los corazones”: chivalry and the power of stories in Alfonso X and Ramon Llull», *Bulletin of Spanish studies* 88, 2 (2011), pp. 159 -176.

Ressenyat a continuació.

23) Bonner, Anthony, *L'Art i la lògica de Ramon Llull. Manual d'ús*, trad. Helena Lamuela, Col·lecció Blaquerna 9 (Barcelona / Palma: Universitat de Barcelona / Universitat de les Illes Balears, 2012), pp. xxvi + 373.

Traducció catalana de l'edició anglesa de 2007 ressenyada a *SL* 48 (2008), 111, 144-146.

24) Bordoy, Antoni, «El coneixement de l'essència de Déu. Una aplicació de les tesis d'A. Bonner a la crítica de Ramon Llull a l'aristotelisme», *Ramon Llull i el lul·lisme: pensament i llenguatge. Actes de les jornades en homenatge a J.N. Hillgarth i A. Bonner*, ed. Maria Isabel Ripoll i Margalida Tortella, Col·lecció Blaquerna 10 (Palma / Barcelona: Universitat de les Illes Balears / Universitat de Barcelona, 2012), pp. 255-271.

Ressenyat a continuació.

25) Bordoy, Antonio, «Notes sur récupération du Psd.-Denys dans la cosmologie lullienne: questions sur la création du monde», *Universalità della Ragione. Pluralità delle filosofie nel Medioevo. XII Congresso Internazionale di Filosofia Medievale della Società Internazionale pour l'Étude de la Philosophie Médiévale (Palermo, 17-22 settembre 2007)* II.2 (2012), pp. 1049-1058.

Ressenyat a continuació.

26) Butiñá Jiménez, Júlia, «Alrededor del concepto de la divinidad y del hombre en el *Llibre de meravelles*: de Llull al Humanismo», *Universalità della Ragione. Pluralità delle filosofie nel Medioevo. XII Congresso Internazionale di Filosofia Medievale della Società Internazionale pour l'Étude de la Philosophie Médiévale (Palermo, 17-22 settembre 2007)* II.2 (2012), pp. 1059-1076.

Ressenyat a continuació.

27) Butinyà, Júlia, «*Ressenya de Raimundi Lulli Opera Latina, Tomus XXXIII, 7-9. Annis 1274-1276 composta*, ed. Jaume Medina», *Revista de llengües y literaturas catalana, gallega y vasca* 15 (2010), pp. 429-434.

Ressenya de l'edició de les versions llatines de la *Doctrina pueril* i de les *Oracions e contemplacions de l'enteniment*.

28) Calders i Artís, Teresa, «*El Blanquerna de Lull i el Príncep de Hasday. Lull's Blanquerna and Hasday's Prince*», *Miscelánea de Estudios Árabes y Hebraicos. Sección de Hebreo* 60 (2011), pp. 67-98.

Llull usa el *Blaquerna* per demostrar la superioritat de la fe cristiana en un plantejament missioner. Ibn Hasday empra el *Príncep* per assenyalar els vertaders valors que ha de posseir la noblesa, com ara el menyspreu dels béns terrenals. Hi ha molts punts en comú entre les dues obres perquè els dos autors van compartir temps i espai i en part objectius morals, però les divergències són enormes. Si Llull es proposa la conversió al cristianisme, Hasday vol il·lustrar l'esperit del poble jueu i transmetre un missatge universal al lector no jueu.

29) Calma, Dragos, *Études sur le premier siècle de l'averroïsme latin*, Studia Artistarum. Études sur la Faculté des Arts dans les Universités médiévales 31 (Turnhout: Brepols, 2012), p. 381.

Estudia els autors i les doctrines. Esmenta Llull de passada a les pp. 12, 233 i 331.

30) Cardini, Franco, «*Contemplatio und Missio. Einige Betrachtungen über den Zusammenhang zwischen Kreuzzug und Mission bei Ramon Llull*», *Gottes Schau und Weltbetrachtung. Interpretationen zum »Liber contemplationis« des Raimundus Lullus. Akten des Internationalen Kongresses aus Anlass des 50-jährigen Bestehens des Raimundus-Lullus-Instituts der Albert-Ludwigs-Universität Freiburg, 25.–28. November 2007*, ed. Fernando Domínguez Reboiras, Viola Tenge-Wolf i Peter Walter, «*Instrumenta Patristica et Mediaevalia Subsidia Lulliana* 4» 59 (Turnhout: Brepols, 2011), pp. 439-453.

Ressenyat a continuació.

31) Cassanyes Roig, Albert i Rafael Ramis Barceló, «*El atentado antiluliano de 1699 en el marco ideológico de la Universidad de Mallorca*», *Memòries de la Reial Acadèmia mallorquina d'Estudis Genealògics, Heràldics i Històrics* 22 (2012), pp. 141-165.

Ressenyat a continuació.

32) Chaparro Gómez, C., «Enciclopedismo y mnemotecnia en Raimundo Lulio», *Estudios de latín medieval hispánico, Actas del V congreso de latín medieval hispánico (Barcelona septiembre 7-10 de 2009)*, ed. José Martínez Gázquez, Óscar de la Cruz Palma i Cándida Ferrero Hernández (Florència: SIS-MEL-Edizioni del Galluzzo, 2011), pp. 219-224.

Ressenyat a continuació.

33) Colish, Marcia L., «The *Book of the Gentile and the Three Sages*: Ramon Lull as Anselm Redivivus?», *Universalità della Ragione. Pluralità delle filosofie nel Medioevo. XII Congresso Internazionale di Filosofia Medievale della Società Internazionale pour l'Étude de la Philosophie Médiévale (Palermo, 17-22 settembre 2007)* II.2 (2012), pp. 1077-1088.

Ressenyat a continuació.

34) Colom Cañellas, Antoni J., «Lectura del primer llibre de lectura de la pedagogia catalana. Aproximació a la *Doctrina Pueril*», *Educació i Història: Revista d'Història de l'Educació* (2009, gener-juny), pp. 49-70.

Ressenyat a continuació.

35) Compagno, Carla, «La combinatoria degli elementi nelle opere mediche di Raimondo Lullo», *Universalità della Ragione. Pluralità delle filosofie nel Medioevo. XII Congresso Internazionale di Filosofia Medievale della Società Internazionale pour l'Étude de la Philosophie Médiévale (Palermo, 17-22 settembre 2007)* II.2 (2012), pp. 1089-1098.

Ressenyat a continuació.

36) Coroleu, Alejandro, «Ramon Llull i la impremta (1480-1520)», *El saber i les llengües vernacles a l'època de Llull i Eiximenis. Estudis ICREA sobre vernacularització / Knowledge and vernacular languages in the age of Llull and Eiximenis. ICREA studies on vernacularization.*, ed. Anna Alberni, Lola Badia, Lluís Cifuentes i Alexander Fidora (Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2012), pp. 71-79.

Ressenyat a continuació.

37) Domínguez Reboiras, Fernando, «Raimundus Lullus in der Martinus-Bibliothek. Ivo Salzinger und sein Vermächtnis», *Bibliotheca S. Martini Moguntina. Alte Bücher - Neue Funde*, ed. Helmut Hinkel (Mainz / Würzburg: Bistum Mainz & Echter Verlag, 2012), pp. 165-191.

Ressenyat a continuació.

38) Domínguez, Fernando, «Recreatio», *Mots médiévaux offerts à Ruedi Imbach*, ed. I. Atucha, D. Calma, C. König-Pralong i I. Zavattono, «FIDEM Textes et Etudes du Moyen Âge (TEMA 57)» (Porto, 2011), pp. 604-615.

Ressenyat a continuació.

39) Duncan, Dennis, «Calvino, Llull, Lucretius: Two Models of Literary Combinatorics», *Comparative Literature* 64 (2012), pp. 93-109.

Ressenyat a continuació.

40) Ensenyat Pujol, Gabriel, «L'activitat lul·liana a la Mallorca del segle XIV: un lul·lisme amagat?», *Ramon Llull i el lul·lisme: pensament i llengua-ge. Actes de les jornades en homenatge a J.N. Hillgarth i A. Bonner*, ed. Maria Isabel Ripoll i Margalida Tortella, Col·lecció Blaquerna 10 (Palma / Barcelona: Universitat de les Illes Balears / Universitat de Barcelona, 2012), pp. 161-192.

Ressenyat a continuació.

41) Ferrero Hernández, Cándida i José Martínez Gázquez, «Ramón Llull y el *Liber de Angelis*», *Universalità della Ragione. Pluralità delle filosofie nel Medioevo. XII Congresso Internazionale di Filosofia Medievale della Società Internazionale pour l'Étude de la Philosophie Médiévale (Palermo, 17-22 settembre 2007)* II.2 (2012), pp. 1099-1108.

Ressenyat a continuació.

42) Fidora, Alexander, «Concepts of philosophical rationality in inter-religious dialogue: Crispin, Abelard, Aquinas, Llull», *Universalità della Ragione. Pluralità delle filosofie nel Medioevo. XII Congresso Internazionale di Filosofia Medievale della Società Internazionale pour l'Étude de la Philosophie Médiévale (Palermo, 17-22 settembre 2007)* II.2 (2012), pp. 519-528.

Ressenyat a continuació.

43) Fiorentino, Francesco, «*Credere et intelligere* dans les oeuvres latines tardives de Lulle», *Universalità della Ragione. Pluralità delle filosofie nel Medioevo. XII Congresso Internazionale di Filosofia Medievale della Società Internazionale pour l'Étude de la Philosophie Médiévale (Palermo, 17-22 settembre 2007)* II.2 (2012), pp. 1109-1118.

Ressenyat a continuació.

44) Franklin-Brown, Mary, *Reading the World. Encyclopedic Writing in the Scholastic Age* (Chicago i Londres: The University of Chicago Press, 2012), xxii + 446 pp.

Ressenyat a continuació.

45) Gómez Llauger, Núria, «Aproximaciones al *Liber de potentia, obiecto et actu* de Ramon Llull», *Universalità della Ragione. Pluralità delle filosofie nel Medioevo. XII Congresso Internazionale di Filosofia Medievale della Società Internazionale pour l'Étude de la Philosophie Médiévale (Palermo, 17-22 settembre 2007)* II.2 (2012), pp. 1119-1128.

Ressenyat a continuació.

46) Gómez Llauger, Núria, «Les oracions subordinades substantives al *Liber de potentia, obiecto et actu* de Ramon Llull», *Estudios de Latín Medieval Hispánico. Actas del V Congreso Internacional de Latín Medieval Hispánico (Barcelona, 7-10 de septiembre de 2009)*, ed. José Martínez Gázquez, Óscar de la Cruz Palma i Cándida Ferrero Hernández, *Millennio Medievale*, 92 (Florència: SISMELE-Edizioni del Galluzzo, 2011), pp. 225-230.

Ressenyat a continuació.

47) Güell, Mònica, «Un miroir des princes catalan: *Le livre des bêtes* de Ramon Llull», *Le monde hispanique: histoire des fondations. Hommage au professeur Annie Molinié-Bertrand*, ed. Georges Martin, Araceli Guillaume-Alonso i Jean-Paul Duviols (París: Sorbonne, 2012), pp. 41-50.

Ressenyat a continuació.

48) Hames, Harvey J., «Through Ramon Llull's looking-glass: what was the thirteenth-century Dominican mission really about?», *Ramon Llull i el lul·lisme: pensament i llenguatge. Actes de les jornades en homenatge a J.N. Hillgarth i A. Bonner*, ed. Maria Isabel Ripoll i Margalida Tortella, Col·lecció Blaquerna 10 (Palma / Barcelona: Universitat de les Illes Balears / Universitat de Barcelona, 2012), pp. 51-74.

Ressenyat a continuació.

49) Hazard, Benjamin, «The conservation, cataloguing and digitization of Fr. Luke Wadding's papers at University College Dublin», *Franciscan Studies* 69 (2011), pp. 477-489.

Sobre l'obra de Wadding conservada a la University College Dublin, que és el fons D dels franciscans.

50) Heinzer, Felix, «Sprechen über das Lieben des Menschen. Versuch einer philologischen Annäherung an die Kapitel 297-314 von Lulls *Liber contemplationis in Deum*», *Gottes Schau und Weltbetrachtung. Interpretationen zum »Liber contemplationis« des Raimundus Lullus. Akten des Internationalen Kongresses aus Anlass des 50-jährigen Bestehens des Raimundus-Lullus-Instituts der Albert-Ludwigs-Universität Freiburg, 25.–28. November 2007*, ed. Fernando Domínguez Reboiras, Viola Tenge-Wolf i Peter Walter, «Instrumenta Patristica et Mediaevalia Subsidia Lulliana 4» 59 (Turnhout: Brepols, 2011), pp. 403-416.

Ressenyat a continuació.

51) Higuera Rubió, José, «Aspectos Lógico-gramaticales del léxico luliano: los correlativos y la polisemia de la constitución sustancial», *Estudios de latín medieval hispánico, Actas del V congreso de latín medieval hispánico (Barcelona septiembre 7-10 de 2009)*, ed. José Martínez Gázquez, Óscar de la Cruz Palma i Cándida Ferrero Hernández (Florència: SISMELE-Edizioni del Galluzzo, 2011), pp. 231-241.

Ressenyat a continuació.

52) Higuera Rubió, José, «Pensamiento diagramático: antecedentes medievales y renacentistas», *Medievalia* 15 (2012), pp. 57-60.

Ressenyat a continuació.

53) Higuera Rubió, José, «El lenguaje físico en el Arte luliano: modelos de cuantificación y representación geométrica», *XI Congreso de la Sociedad Española de Historia de las Ciencias y de las Técnicas, Palacio de Insausti (Azkoitia, Gipuzkoa), 8-10 de septiembre de 2011*, ed. José María Urkia (Donostia-San Sebastián, 2012), pp. 747-758.

Ressenyat a continuació.

54) Hughes, Robert D., «The “unionist” thesis reconsidered: do recent datings of the *Ars compendiosa inveniendi veritatem* cycle allow us to infer that the concepts of deification and hominification used by Ramon Llull were devised for a largely “schismatic” audience?», *Ramon Llull i el lul·lisme: pensament i llenguatge. Actes de les jornades en homenatge a J.N. Hillgarth i A. Bonner*, ed. Maria Isabel Ripoll i Margalida Tortella, Col·lecció Blaquerna 10 (Palma / Barcelona: Universitat de les Illes Balears / Universitat de Barcelona, 2012), pp. 273-296.

Ressenyat a continuació.

55) Jaulent, Esteve, «Actualitat de la teoria lul·liana dels correlatius connatural», *Actes del Primer Congrés Català de Filosofia* (Barcelona: Societat Catalana de Filosofia, 2011), pp. 884-895 (únicament distribuït en CD ROM).

Ressenyat a continuació.

56) Jaulent, Esteve, «El *Ars generalis última* de Ramon Llull: Presupuestos metafísicos y éticos», *Universalità della Ragione. Pluralità delle filosofie nel Medioevo. XII Congresso Internazionale di Filosofia Medievale della Società Internazionale pour l'Étude de la Philosophie Médiévale (Palermo, 17-22 settembre 2007)* II.2 (2012), pp. 1129-1152.

Ressenyat a continuació.

57) Lladó i Rotger, Francesc, «La universalitat de Ramon Llull i Miquel Ferrà», *Estudis de Llengua i Literatura Catalanes. LXIV. Miscel·lània Albert Hauf* (Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2012), pp. 251-277.

Ressenyat a continuació.

58) López Alcalde, Celia, «El *Liber novus de anima rationali* de Ramon Llull dentro del discurso psicológico del siglo XIII», *Revista Española de Filosofía Medieval* 18 (2011), pp. 81-94.

Ressenyat a continuació.

59) Luzón Díaz, Rubén, «Les dignitats divines al *Llibre d'amic e amat*, de Ramon Llull», *Nuevos Estudios Multidisciplinares sobre Historia y Cultura Medieval: Fuentes, Metodología y Problemas*, ed. J. Méndez Cabrera i D. A. Reinaldos Miñarro (2012).

Sobre la presència implícita o explícita de les dignitats divines al llarg del *Llibre d'amic e amat*.

60) Maduell, Àlvar, «Una errònia traducció de Jacint Verdaguer i la Immaculada de Ramon Llull», *Estudios Franciscanos* 113 (2012), pp. 321-334.

És una reimpressió de l'ítem següent.

61) Maduell, Àlvar, «Una errònia traducció de Jacint Verdaguer i la Immaculada de Ramon Llull», *Ramon Llull i el lul·lisme: pensament i llenguatge. Actes de les jornades en homenatge a J.N. Hillgarth i A. Bonner*, ed. Maria Isabel Ripoll i Margalida Tortella, Col·lecció Blaquerna 10 (Palma / Barcelona: Universitat de les Illes Balears / Universitat de Barcelona, 2012), pp. 297-311.

Ressenyat a continuació.

62) Maiarelli, Andrea, «I processi di beatificazione di Raimondo Lullo tra storia e memoria: il processo di Çepeda 1747», *Antonianum* 87,4 (2012), pp. 785-798.

Ressenyat a continuació.

63) Medina, Jaume, «La lengua de la versión latina del *Liber de doctrina puerili* de Ramon Llull», *Revista de lenguas y literaturas catalana, gallega y vasca* 16 (2011), pp. 205-233.

Ressenyat a continuació.

64) Medina, Jaume, «Les tres versions llatines de la *Doctrina pueril* de Ramon Llull. Una comparació del seu lèxic», *Estudios de Latín Medieval Hispánico. Actas del V Congreso Internacional de Latín Medieval Hispánico (Barcelona, 7-10 de septiembre de 2009)*, ed. José Martínez Gázquez, Óscar de la Cruz Palma i Cándida Ferrero Hernández, *Millennio Medievale*, 92 (Florència: SISMEL-Edizioni del Galluzzo, 2011), pp. 243-260.

Ressenyat a continuació.

65) Miralles Monserrat, Joan, «Laudatio», *Ramon Llull i el lul·lisme: pensament i llenguatge. Actes de les jornades en homenatge a J.N. Hillgarth i A. Bonner*, ed. Maria Isabel Ripoll i Margalida Tortella, Col·lecció Blaquerna 10 (Palma / Barcelona: Universitat de les Illes Balears / Universitat de Barcelona, 2012), pp. 13-19.

Perfil intel·lectual dels homenatjats amb aportació de l'experiència personal de l'autor.

66) Montoliu Pauli, Xavier, «Sobre *El Libre del gentil e dels tres savis* en romanès», *Revista de lenguas y literaturas catalana, gallega y vasca* 16 (2011), pp. 249-255.

Una ressenya de la traducció romanesa del *Llibre del gentil* (Bucarest, 2010). Inclou la reproducció d'una conversa amb la traductora, Jana Balacciu Matei, sobre l'obra de Llull a Romania

67) Musotto, G., «Raimondo Lullo e la Condanna parigina del 1277: redazione e trasmissione della proposizione numero 181», *Estudios de Latín Medieval Hispánico. Actas del V Congreso Internacional de Latín Medieval Hispánico (Barcelona, 7-10 de septiembre de 2009)*, ed. José Martínez Gázquez, Óscar de la Cruz Palma i Cándida Ferrero Hernández, *Millennio Medievale*, 92 (Florència: SISMEL-Edizioni del Galluzzo, 2011), pp. 261-273.

Ressenyat a continuació.

68) Muzzi, Sara, «A scuola di dialogo da Donna Intelligenza. Raimondo Lullo e l'ignoranza», *L'Osservatore Romano* 165 (2012, 19 juliol), p. 4.

Frammento dall'introduzione di Sara Muzzi alla traduzione italiana del *Libro del Gentile e dei tre savi*, recensito in questo volume, sulle ragioni del dialogo tra le religioni per Lullo. Il dialogo tra le tre religioni monoteiste deve essere condotto in libertà, come riflesso di quella che Dio concede agli uomini, e in un clima di pace, solo così e con l'uso della ragione si potrà ottenere successo nella missione.

69) Muzzi, Sara, «Cronaca X Incontro del Centro Italiano di Lullismo (E. W. Platzeck). Roma 20 maggio 2011», *Frate Francesco. Rivista di cultura francescana* 77 (2011), pp. 521-7.

Crònica de l'acte.

70) Muzzi, Sara, «Cronaca XI Incontro del Centro Italiano di Lullismo (E. W. Platzeck). Roma 18 maggio 2012», *Frate Francesco. Rivista di cultura francescana* 78 (2012), pp. 545-8.

Crònica de l'acte.

71) Muzzi, Sara, «I francescani e le religioni: il pensiero di Raimondo Lullo», *Italia Francescana. Rivista della Conferenza dei Ministri Provinciali dei Frati minori Cappuccini* 87/2 (2012), pp. 251-271.

Ricapitolazione della vita e del pensiero lulliano condotta seguendo le miniature del Breviculum, riprodotte alla fine dell'articolo. L'interpretazione delle figure è ben condotta e presenta tutti i punti fondamentali per capire le basi del ragionamento lulliano. È forte l'accento dell'autrice sulle origini francescane del suo pensiero, in particolare per quanto concerne il dialogo interreligioso, esemplificato nel Libro del Gentile dalla gentilezza e dal rispetto verso le altre religioni che corrisponde allo "spirito di Assisi".

72) Muzzi, Sara, «Una riforma dell'astronomia trecento anni prima di Galileo? Il concetto di dimostrazione e la riforma dell'astrologia in Raimondo Lullo», *Aquinas* 52 (2009), pp. 429-439.

Ressenyat a continuació.

73) Muzzi, Sara, «X Incontro del CIL. Manoscritti ed edizioni delle opere lulliane nelle biblioteche degli ordini religiosi in Italia alla fine del secolo XVI; Il culto al "beato" Raimondo Lullo», *Antonianum* 87,4 (2012), pp. 815-825.

Ressenyat a continuació.

74) Perea, Maria-Pilar, «Mateu Obrador i la Comissió Editora Lul·liana», *Randa. Homenatge a Anthony Bonner* 2 68 (2012), pp. 47-86.

Ressenyat a continuació.

75) Pereira, Michela, «Comunicare la veritat: Ramon Llull e la filosofia in volgare», *El saber i les llengües vernacles a l'època de Llull i Eiximenis. Estudis ICREA sobre vernacularització / Knowledge and vernacular languages in the age of Llull and Eiximenis. ICREA studies on vernacularization*, ed. Anna Alberni, Lola Badia, Lluís Cifuentes i Alexander Fidora (Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2012), pp. 21-44.

Ressenyat a continuació.

76) Perriello, Ricardo Lucio, «Il Phantasticus di Raimondo Lullo come metafisica platonica», *Frate Francesco. Rivista di cultura francescana* 77 (2011), pp. 335-363.

Ressenyat a continuació.

77) Phanus, Jakob, *Il re degli alchimisti* (Santa Maria di Catanzaro: Ursini Edizioni, 2007), 118 pp.

Narrativa basada en el Llull llegendari i alquimista.

78) Pistolesi, Elena, «Retorica, lingue e traduzione nell'opera di Ramon Llull», *Ramon Llull i el lul·lisme: pensament i llenguatge. Actes de les jornades en homenatge a J.N. Hillgarth i A. Bonner*, ed. Maria Isabel Ripoll i Margalida Tortella, Col·lecció Blaquerna 10 (Palma / Barcelona: Universitat de les Illes Balears / Universitat de Barcelona, 2012), pp. 313-327.

Ressenyat a continuació.

79) Planas Ferrer, Rosa, «Ramon Llull i els xuetes», *Francesc Riera i Montserrat, des de l'abundància del cor*, ed. Enric Porqueres i Gené (Palma: Leonard Muntaner, 2012), pp. 341-354.

Ressenyat a continuació.

80) Planas, Rosa, «Del Doctor Il·luminat al doctor fosc. La formació del mite fàustic des de la perspectiva del lul·lisme», *Randa. Homenatge a Anthony Bonner* 2 68 (2012), pp. 31-45.

Ressenyat a continuació.

81) Planas, Rosa, «El certamen poètic de 1502: antecedents i descripció», *Ramon Llull i el lul·lisme: pensament i llenguatge. Actes de les jornades en*

homenatge a J.N. Hillgarth i A. Bonner, ed. Maria Isabel Ripoll i Margalida Tortella, Col·lecció Blaquerna 10 (Palma / Barcelona: Universitat de les Illes Balears / Universitat de Barcelona, 2012), pp. 329-353.

Ressenyat a continuació.

82) Planas Rosselló, Antonio i Rafael Ramis Barceló, «Juan Ginés de Sepúlveda y el humanismo jurídico mallorquín», *e-SLegal History Review* 15 (2013), pp. 1-14.

En un breu apartat (pp. 4-5) sobre el clima intel·lectual mallorquí dels ss. XIV-XV, explica com fou dominat pels atacs i la defensa del lul·lisme, i que amb «una muy menguada formación institucional, sólo el lulismo, y con muchos problemas por culpa de los dominicos, llegaba a poseer un Estudio General concebido para la explicación de las doctrinas lulianas».

83) Quintà, Alfons, «Ramon Llull, millor que els polítics actuals», *Diari de Girona* (2006, 15 desembre).

Reflexions desenganyades sobre els sistemes electorals europeus i admiració per la proposta lul·liana d'una *Ars electionis* que mostra com triar el millor.

84) Ramis Barceló, Rafael, «Fray Agustín Pipia y la Universidad Luliana y Literaria de Mallorca», *Archivum Fratrum Praedicatorum* 80 (2010), pp. 177-199.

Ressenyat a continuació sota el núm. 31.

85) Ramis Barceló, Rafael, «La imposición del nombre de *Ramon Llull* en el bautismo: dos casos jurídicamente controvertidos en Mallorca durante el año 1763», *Hispania Sacra* 64 (2012), pp. 259-278.

L'article mostra les tensions entre els lul·listes i els antilul·listes a la segona meitat del segle XVIII a Mallorca a partir de dos problemes canònics. El primer explica les protestes d'un pare contra un eclesiàstic de la Catedral de Mallorca que havia batejat una filla seva amb el nom de Ramon Llull contra la seva voluntat. El segon reporta la negativa d'un capellà d'imposar aquest nom en un bateig.

86) Ramis Barceló, Rafael, «La recepción de las ideas jurídicas de Ramon Llull en los siglos XV y XVI», *Revista de Estudios Histórico-Jurídicos* 34 (Valparaíso, Xile, 2012), pp. 431-456.

Ressenyat a continuació sota el núm. 2.

87) Ramis Barceló, Rafael, «Un decret del bisbe Despuig condemnant unes cobles antilul·lianes (1761)», *Randa. Homenatge a Anthony Bonner* 2 68 (2012), pp. 155-164.

Edició i comentaris històrics d'un decret del bisbe de Mallorca Llorenç Despuig de l'any 1761 que «significa el darrer posicionament oficial del domini lul·lià a Mallorca».

88) Ramis Barceló, Rafael, «Un esbozo cartográfico del lulismo universitario y escolar en los reinos hispánicos», *Cuadernos del Instituto Antonio de Nebrija* 15/1 (2012), pp. 61-103.

Ressenyat a continuació.

89) Ramis Serra, Pedro i Rafael Ramis Barceló, «L'antropologia jurídica en el *Llibre de les bèsties*», *Ramon Llull i el lul·lisme: pensament i llenguatge. Actes de les jornades en homenatge a J.N. Hillgarth i A. Bonner*, ed. Maria Isabel Ripoll i Margalida Tortella, Col·lecció Blaquerna 10 (Palma / Barcelona: Universitat de les Illes Balears / Universitat de Barcelona, 2012), pp. 355-373.

Ressenyat a continuació.

90) Ravasi, Gianfranco, «Il Gentile aperto alle fedi», *Il Sole 24 Ore* (19 d'agost de 2012), p. 31.

Ressenya del llibre de Sara Muzzi sobre el *Gentil* lul·lià de les Edizioni Paoline de Milà (2012), firmada per un Cardenal que glossa favorablement la dedicació de Llull al diàleg interreligiós i cita la contraportada del llibre com a autoritat.

91) Riera Melis, Antoni, «Caresties i escassetats frumentàries a la Mediterrània nord-occidental a l'època de Ramon Llull. I: 1276-1282», *Ramon Llull i el lul·lisme: pensament i llenguatge. Actes de les jornades en homenatge a J.N. Hillgarth i A. Bonner*, ed. Maria Isabel Ripoll i Margalida Tortella, Col·lecció Blaquerna 10 (Palma / Barcelona: Universitat de les Illes Balears / Universitat de Barcelona, 2012), pp. 193-232.

Ressenyat a continuació.

92) Ripoll Perelló, Maribel, Joan Santanach, Lola Badia, Albert Soler i Francesc Tous Prieto, «El Ramon Llull d'Anthony Bonner: cinc apunts i una bibliografia», *Randa. Homenatge a Anthony Bonner* 2 68 (2012), pp. 5-26.

Presentació de les aportacions lul·lianes d'Anthony Bonner i bibliografia general de l'autor.

93) Ripoll Perelló, Maribel, «Selecció d'edicions i d'estudis lul·lians (2009-2010)», *Llengua & Literatura* 22 (2011-2012), pp. 75-78.

Conjunt de ressenyes de les principals aportacions al lul·lisme.

94) Romano, M., «Aspetti del lullismo spagnolo: Pere Daguí», *Estudios de Latín Medieval Hispánico. Actas del V Congreso Internacional de Latín Medieval Hispánico (Barcelona, 7-10 de septiembre de 2009)*, ed. José Martínez Gázquez, Óscar de la Cruz Palma i Cándida Ferrero Hernández, Millennium Medievalle, 92 (Florència: SISMEL-Edizioni del Galluzzo, 2011), pp. 275-280.

Ressenyat a continuació.

95) Romano, Marta M. M., «Aspetti della *strumentativa* in Raimondo Lullo», *Universalità della Ragione. Pluralità delle filosofie nel Medioevo. XII Congresso Internazionale di Filosofia Medievale della Société Internationale pour l'Étude de la Philosophie Médiévale (Palermo, 17-22 settembre 2007) II.2* (2012), pp. 1153-1162.

Ressenyat a continuació.

96) Rubio Albarracín, Josep E., «Ramon Llull: Le langage et la raison», *Universalità della Ragione. Pluralità delle filosofie nel Medioevo. XII Congresso Internazionale di Filosofia Medievale della Société Internationale pour l'Étude de la Philosophie Médiévale (Palermo, 17-22 settembre 2007) II.2* (2012), pp. 1163-1168.

Ressenyat a continuació.

97) Sánchez Manzano, María Asunción, «Ramón Llull: *Quattuor libri principiorum* y la filosofía de su tiempo», *Universalità della Ragione. Pluralità delle filosofie nel Medioevo. XII Congresso Internazionale di Filosofia Medievale della Société Internationale pour l'Étude de la Philosophie Médiévale (Palermo, 17-22 settembre 2007) II.2* (2012), pp. 1169-1180.

Publicació en què es resumeixen de manera superficial, desordenada i sense fer cap aportació rellevant els continguts dels *Quattuor libri principiorum*. Tampoc no s'ofereix cap aportació digna de ressenya pel que fa a la relació d'aquests continguts amb el context filosòfic en què Llull va produir la seva obra.

98) Sari, Simone, «740 anys de poesia lul·liana. Tradició textual i noves perspectives», *Mot So Razo* 10-11 (Centre d'Estudis Trobadorescos de Castelló d'Empúries i Institut de Llengua i Cultura Catalanes de la Universitat de Girona, 2011-2012), pp. 105-120.

Ressenyat a continuació.

99) Sari, Simone, «Rima i memòria: estratègies mnemòniques per aprendre l'Art de Ramon Llull», *Ramon Llull i el lul·lisme: pensament i llenguatge. Actes de les jornades en homenatge a J.N. Hillgarth i A. Bonner*, ed. Maria Isabel Ripoll i Margalida Tortella, Col·lecció Blaquerna 10 (Palma / Barcelona: Universitat de les Illes Balears / Universitat de Barcelona, 2012), pp. 375-397.

Ressenyat a continuació.

100) Sevilla Marcos, José María, «Los correlativos en el lulismo actual», *Ramon Llull i el lul·lisme: pensament i llenguatge. Actes de les jornades en homenatge a J.N. Hillgarth i A. Bonner*, ed. Maria Isabel Ripoll i Margalida Tortella, Col·lecció Blaquerna 10 (Palma / Barcelona: Universitat de les Illes Balears / Universitat de Barcelona, 2012), pp. 399-406.

La bibliografia a l'abast sobre els correlatius lul·lians, de la tesi de Jordi Gayà a algunes aportacions d'Alexander Fidora i José G. Higuera permeten d'establir ponts amb propostes teològiques expressades per Joseph Ratzinger abans d'esdevenir papa.

101) Soler i Llopart, Albert, «Ramon Llull, doctor de l'Església», *Serra d'Or* 628 (2012, abril), pp. 7/247-8/248.

Tot i ser un laic, Ramon Llull presenta els trets que en podrien fer un doctor de l'Església: *eminens doctrina, insignis vitae sanctitas, Ecclesiae declatatio*. Les falses acusacions de Nicolau Eimeric del segle XIV, que eren un obstacle a la cononització, han estat recusades.

102) Szpiech, Ryan, *Conversion and Narrative. Reading and Religious Authority in Medieval Polemic* (Filadèlfia: University of Pennsylvania Press, 2013), pp. xi + 311; Llull 134-142, 252-4.

Ressenyat a continuació.

103) Uscatescu Barrón, Jorge, «La relación entre el *Ars inventiva veritatis* y el *Ars amativa* (1290)», *Universalità della Ragione. Pluralità delle filosofie nel Medioevo. XII Congresso Internazionale di Filosofia Medievale della Società Internazionale pour l'Étude de la Philosophie Médiévale (Palermo, 17-22 settembre 2007)* II.2 (2012), pp. 1181-1196.

Ressenyat a continuació.

104) Vega, Amador, «La imaginació religiosa en Ramon Llull: una teoria de l'oració contemplativa», *Passió, meditació i contemplació. Sis assaigs sobre el nihilisme religiós* (Barcelona: Fragmenta Editorial, 2012), pp. 91-120.

Reedició d'un llibre de l'autor ressenyat a SL 45-46, pp. 184-185. Vegeu també SL 51, pp. 183-184.

105) Villalba i Varneda, Pere, «Alguns aspectes del llatí de Ramon Llull: *Liber de quaestionibus per quem modus Artis demonstratiuae patefit*», *Estudios de Latín Medieval Hispánico. Actas del V Congreso Internacional de Latín Medieval Hispánico (Barcelona, 7-10 de septiembre de 2009)*, ed. José Martínez Gázquez, Óscar de la Cruz Palma i Cándida Ferrero Hernández, *Millennio Medievale*, 92 (Florència: SISMEL-Edizioni del Galluzzo, 2011), pp. 281-296.

Ressenyat a continuació.

106) Weijers, Olga i Monica B. Calma, *Le travail intellectuel à la Faculté des arts de Paris: textes et maîtres (ca. 1200-1500)*, *Studia Artistarum VIII* (Turnhout: Brepols, 2010).

Le répertoire n'est pas consacré à la prosopographie des maîtres, mais à leur activité intellectuelle, c'est-à-dire leurs écrits et leurs lectures. En conséquence, il comprend également des maîtres qui n'ont jamais enseigné à Paris, mais dont les oeuvres ont sûrement ou probablement été lues et commentées à la Faculté des arts de Paris. Le répertoire veut donc répondre à deux types de questions: 1. quels étaient les maîtres de la Faculté des arts de Paris et quelles sont leurs ?uvres; 2. quels textes contemporains relevant des mêmes disciplines ont contribué à déterminer le climat de ce milieu intellectuel.

A les pp. 64-90 del volum VIII es troba el catàleg d'obres dels mestres.

III. TESIS I TESINES

107) López Alcalde, Celia, *Liber novus de anima rationali de Ramon Llull. Edición crítica y estudio* (Tesi doctoral, Universitat Autònoma de Barcelona, 2012).

Conté una edició crítica del *Liber novus de anima rationali*, que ve acompanyada d'una traducció castellana.

108) Martí Torras, Mireia, *Materials per a una edició anotada del Desconhort de Ramon Llull* (Tesina, Treball fi de màster, Universitat de Barcelona, 2012), 103 pp.

Conté una edició del *Desconhort* (III.22).

Aquest treball presenta una proposta de guia de lectura del *Desconhort* en format d'edició divulgativa. El text es presenta regularitzat i va acompanyat

d'una versió a la llengua moderna i de notes que ajuden a la comprensió del text. L'edició compta amb una introducció i amb un glossari al final.

109) Teleanu, Constantin, *Art du Signe. La réfutation des Averroïstes de Paris chez Raymond Lulle* (Tesi doctoral per a l'Université de Paris Sorbonne, 2011), 1793 pp.

Un estudi exhaustiu sobre les obres lul·lianes escrites a París entre el setembre del 1309 i el setembre del 1311.